

بازار ایرتسی — ۱۵ ايلول ۱۳۴۰

برنجی سنه — نومرو ۲۱

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده

« وقت » مطبعه سنه

متصل گوشه باشندده

نومرو ۱

صاحب و مدیری

محمد مسیح

ملی مجموعه

آبونه شترالپی :

سنه لکی ۲۵۰

آلتی آولفی ۱۲۵

فوق العاده نسخله

ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰

غروتار

بجور حاضر هر هفته

طبعی تقدیب ایدله

اشاره اعادة ایدله

هر آبلک برنجی داره بشنجی کوندری بیقرار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی رسمی مجموعه

موسیقی رال

ناپولی! ناپولی!

ربانی دهرینلک رنکی اولان مطلق لاجوردی نی قایب
 نه تدیکمز یونانستان ساحلارندن بهری دیلمده تسلی کیمی کزهن
 کله آرتیق او ایدی .

هر طرفی ، انسانلرک بری برنی ایتوب صیقیشدینی ظن
 نه تدیرجک قادار کوبلرله ، دوزکون پئارله دولو اولان ایتالیا
 ساحلاریده ساعترجه ، کونارجه توتویور ، بوساحلاردهده
 ده کیزلی وکوکار بردومان سوزونتوسیه قابانیور ، مسافیلر
 واقفلر قیصالیور . فرهنک شاعرینلک اوقادار بیلدیلری ایتالیا
 لاجوردیسی بومیدر ؟ ایشه اُک جنوبی نقطه لردن سکیوروز .
 فقط اوستمز واطرافیز دائما روحه صیقیتی وهرمن اسمرلکاردن
 صییریلامیور .

ایشتمدیم که استانبولک کوزه لکنه ، طبعی بیجمنه معادل
 اولان شهر ناپولی ایش . «اوراده شرقی آندیران رنکه هر
 حالده قووشاجیز» دیوردیم .

لاکین برصباح کوردم که جسم برنا قالا بالغنک اوکلر نده یز .
 «دوزو» وولاننک ته پسندن باشلایان بردومان شریدی
 بو شهرک فونقده لایقطع قیوریلور ، صاریور ، توتویور ،
 سکیور وکلیور .

*.

ایتالیالرک کندیسندن کندی موسیقیلری دیکلمک اوتنه بری
 دیلهدیکم برشیدی . ناپولیده قله جغیز ایکی کون وایکی کیجه
 ایچنده برفرست آریوردیم . اونی بولدم . شرقک ، چاناق
 قلعه دن صوکرا قایب نه تدیکم دهرینلک رنکه «ویللاقومونالا»
 دهنیلن بلدیله باغچیسنده ، کوزلرمله دهکیل ، قولالرمله
 وروحله دالدم .

لامارتینک «تورکیا تاریخی» نك برنجی جلدنده ، غالباً
 مقدمه سند ملا شویله برجهله واردی :

«شرقیلری یابانه آتیمالم ، اونلره حرمت نه دلم . چونکه
 بوتون پیغمبرلر دنیایه شرقدن کلیدلر ، وشرقیلر بزه سنلنک
 قایلیری آچدیلر .»

پیغمبرلری ییتیشدیرن ، روحلره کولرک قایلیری
 آچدیران نعمت : او مایلکدر ایشه .. خیال رنکی ، روحی

مجردل عسکره :

کیجه مهتابده ملکر ده دیر ،
 بدی قات عرشه یازیلش اسمک !
 سوزولوب نور اولیورمش جسمک
 قهرمان بایلی مجهول عسکر !..

ابدیا سکا عرق مدیون ..
 کیدیک برلی یادک بوروش ،
 نازی کولکه کده شهیدلر بوروش ؛
 هانکی غالره بروح اولهک !..

نقد اولهده نامک مجهول
 بته کولکه مقامک ... کلکون
 بوغیز تولکیمی روحک قوروسون ،
 ایتنه برآق بیله عرشمدن افول !..

قام اوله بدی اکر مهجورک ،
 بته ایلردی امین اول سجده !..
 سنی آکدجه کلیرکن وجده
 تیره ن روحی قایلار نورک !..

ای الهی یوچه افسانه لی روح
 قهرمانلر اکیلر نامکله ...
 قاهر فتح اولور الهامکله ؛
 ایدر اعدایی خیالک مجروح !..

۱۱ ایل ۱۳۴۰ محمد مسیح

برصورتده الی نهایه صره لایش خطاسندن صاقلامق ،
 واقسامی ملتضق برک حالده تنظیم ایتک اوزره قوللانیلمش
 برواسطه اولقدن باشقه برشی دکلیر .

بز ، بورادن ، برتقد قاعدسی بیله استخراج ایده بیلیرز :
 اثر موسیقی ، تام وغیر قابل انحلال بربرلک تشکیل ایتک
 مجبوردر . خلاصه لردن ویا «منتخب باوچهلر» دن ذی حیات
 مخلوقات یابیلدینی کی - که hydres لر مستندادر - ، هیچ
 اولمازسه بیعتی بوزمدن کوزله برستینی بولمده غیر ممکن
 اولسی لازمکلیر ؛ ورسه تفوئیدن ، ویا براوهرادن ، یاخود
 هرهانکی برپوشمدن ، آری اوله رق جائیق اوزره ، قیمت
 اصلیه سنی ضعیفلا تمدن برقاج حقیقه چیقارمق امکاتتی ویرن
 هر آن - خصوصی و نادر تصادفلر خارج اولق اوزره - اثرک
 دوشوک قیمته اولدیفته قطعی دلیل تشکیل ایدر .

کله چک مقاله ده «تکامل موسیقی و ذی حیات مخلوقات
 فصلانی ترجمه ایده حکم که ، اونی برده «تناسل و موسیقی»
 موضوعی تعقیب ایده چکدر .

مقری کوی : ۱۰ ایل ۱۹۲۴

میخال زاده
محمد وراغب

اوح، اوهت! صاحبدن اولدی. «وهردی» نك آئنده، سزیده، دیکله نلری ده آك فیرطینلی بریدر بلكه اولدوره جك قادار اولدی.

فانار، «بالاجیو» نك هینسی جالیدی. بو، بر ساعتی، بر بوجوق ساعتی سوردی؟ بیلیمورم. یالکز بر آن اولدی که آرتیق آتنده دورامدم، کؤکسم، بیر تلاجی، نفسلیری بوغاق قادار شیشیوردی، صاجلرم اوریه ریور، تو یلرم دیکلور، چهره وفاشلرم مضطرب بو کولومله ایچی ایصیریور و دیزلرم تیر یوردی.

عابد قلابالک آراسندن بر آرز کریلر چه کیدم و بر سیره اوزرینه کندیدی بر ائتم. فقط اوصدا یشنه کاپور، «وهردی» نك بالاجیوسی یشنه تعقیب تیدیور، و اوز اقدن داها جوق. داها حزین، داها مرعته سزجه صار یوردی.

باشی، اوکه آکرک آووجلریک ایچنه آلمقدن باشقه بر شی یانامدم. قاتوب قاجه جوق قادارده محال بو قیدی. روحم، عضوتمده کی بوتون حرکت قابیلیتی، بوتون ساحیتی چکوب بیرتمش، و روحی ده اوصدا، «وهردی» نك موزیقه دن الهه وانسانلره کوندردیکی دهاسلامی قورایوب آتشدی. روحم بکا عابد اولما ییچه عضوتمده قالامشدی. وجودیمک وحیات قدرتنک یالکز مادی برماکنه اولما دینی اوراده دویاق آ کلام. شافاقلریمی صیقارق و باغیر ماق ایچین یوتقونارق کندیدی گندیه ایکیلیوردیم:

الله! الله! الله! الله! الله!

دوداقلریه یوندن باشقه برکله کللیور، اورایه کیددن روحندن باشقه برندا جیقیمیوردی.

انسانک آك جوق مضطرب اولوغی، یا خود آك جوق کندینی اونوتدوغی، روحنک جهانه دالوب ایندیکی بر آئنده کندندن و کندی بیلدکلرینک جنسندن داها بویوک برشی چاغیرمایه بلا اختیار احتیاجی می وار؟ بیچین کندیزدن بویوک برشی کورمک احتیاجنده ز؟

اعظمی بر خط آئنده هایشیر یوروز: الله! اعظمی بر اضطراب آئنده اکثریا معناسی دوشونمیرک، شعور سزجه سوبله نیوروز: الله! اوکا اینانیمانلرده بویله سوبله نیورلر، او، نهدر؟ نه بیلیم؟ فقط باخاصه روحنک کندی کیجه لرخی یوانلیر دینی

کوزلرک قاتلاندن آلوب چکن، کوتوره ن، قاماشدیران، دولدوروان، وفاتیه بر آئنده اخروی هدایتله یوشانان ربانی دهرینلک رنکی...

شرقه اونی کوزلره کوروروز. فقط اونی باغیران بر نداده واردرکه بزه ایشیدیریر، بزه اورنکی دویوروز: موسیقی...

*

بروغر ایدمدا قوروسکز: رومانک، «اوغوش سانسو فاتی» نك اداره سی آتنده کی ملی موزیقه طاقی صوگ کونلرده سیاحتیه جیفش: میلانو، فلورانس، یزارنو و نابولی کره جک. آرتیق اوتیور سکز که بو طاقک ۱۹۰۵ سته سندن بوی قازاندانی بر جوق برنجیک مکافاتلری وار.

نابولی بلدیه سی خلقه اوج، دوت موسیقی ضایفی حکمک اوستمش. تقسیم باغیمه سنک دوت، بش مثلی اوزونلنده، دکیز کنارنده کی باغیه اهالی آقنلری قوشویور. هرکس محالاً دیکله بیلیر.

بوضیفات کیجه لرندن برینه تصادف تدمش طالعیمک نادیر جلوه لرندن بریدر. بن بورایه، شوراسی ده کؤیدیم و اینالیا خلقنک کیجه سیراتندکی تمایلی ووضیفاتی آ کلام دیه کلشدم. حالوکه بو آقنلرده برائظفار حلی وار: کز یلور، دورویور، آره صره برجهته باقیورلر، اوراده، بر بوجاقده مدور، جسیم، یوکسکجه بر حال کوزو کویور. بش، سکسان کشیک بر کتله نک اوراده قیللما دینی کورونجه آقنلر دوردی. و موزیقه باشلا دی.

فانار، نیم اوتدندن بوی موسیقی به یحق تر جان بولدوغم برشی دمکلیدر. فقط بوراده کی باشلار باشلاماز قولاقلریمه هر سسک تمام، نقصان سز کلریکی فرق تدم. و بو قادار تام بر موزیقه، کومبورتو حالنده باتلامیور، روحه کیدمک یولی شیشیروب قابلیوردی.

لاکین بو خلقنک کلیمه لنده عادت تدمو کیچی درحال مطیع، سسسز، خاشع بروضیت آلمسته دهکن نه می وار؟ «وهردی» نك «بالاجیو» می سزه جواب وهریور. چالنان شی بو اوپه رادر.

.....
— بالاجیو! بالاجیو! بیچین قاریکی اولدور دوک؟ صاحبدینی اولدی او؟

جاذبه دوعرو آتيلق احتياجيله ، آيافلرنيك آتئندكي عالي
آز كورهك ، اؤت ، سايه دوعرو سيلكئور ، چارئيور ،
آتئليوردى .

- بالاجو ! بالاجو ! قايكي صاحيدنى اولدوردك ؟ بر
ماسقارا قاغئك آتئند بوشولان روخك وحشتئدكي كوزئلهلكي
«ودردى» يه بولدوراجق ، هاقير تاجق قادارنى قايكي سهويو-
ردك ؟

الله موسيقئدهمور ؟

«نه» نه يلهيم ؟ اويله دهكئلىم ؟ دويان كوكار اوني يلهيمزنى ؟
حجاز چوللارنيك اورتئسئد محمد ، الله نكرئنى نچين بلال
جئنيك سئيله ده بوراق تار ، تئمك ائيتئدى ،
كاسلار نچين چاكرلئله نئديورلر ؟ ياكز نئدي كئسئلر
چاكرلئدى سئيله ياتئخه مولئده نئموسيق وار ؟ ده ساييلر .

اؤت ! فقط نخر سئلار ايچين معلولت اولان دئخه او

دكئيدر . او چاكرلئ ناسئل بر هاقيرمه اداني بولئدى وورمك
ايسته دكارنى بورلارده ، اصل كئندى ديارلئده كورمك تمكئندر .

اويله چاكرلر واركة فائيتك كئنايى دويانلر كوزلئنه چاربارق
اوبانئرمق ايسته ركيبي ، اويله آغير ، اورپرئنجي ، قاراقاق ،

آجي آهئكارلئ زانئيردار ، ايكئلر . فقط بو ، برنوع
بئرئستلئ اولان بوكونكو خريستئانلئك خزن ديوارلى عبادئته

اويان بر آهئكدر . چاكرى اويله ياتق ايستيو لر ، ويايق
ايسته دكارى تائيرى ده كئندلئرينه ودييورلر .

يروزينك آك دئرين ووحلو ، آك يئغم شاعرى مولانا
جلال الدين نچين عشقك و طبعئك وجدئد بر موسيق كورويور ،

نچين وارلئك حقيقتنى بر موسيق سئى ايله چاغئراق . تمثيل
ئدئدرك بولويور :

«كيجئئك كوكسئد قسونكار برنى ايكلئور . دكئزك
دانالارى قرك آتئند رقص ئديور . بو آشام بوتون جهان ، حجت
نئمئلرى ونى هولارى تائيرلئله اورپرئيور»

«خلقت بركلامدركه اهتراز ئدئدرك مسافات آراسئد
دولاشير . خلقت ، لايتئاهئى دولئورمق ايچين آتئلمش بر
مسرت نئمئسى ، برسرور نئمئسيدير . بوتئمئك صوت
خلقلئى ابدئآ اتئاع ئدئر ، اوزاقلاشير ، حياتك مدارلئرى
كئشئلئئر . دوداقلرئدن نئمئلر ، لايئقئع ، عئلى التكرار دؤغار ،
لايئقئع قئشقيئر ، آقار ، تجدد ئدئر ، ائى الله ! سن نئزئنسك !

زمان ، ائى انسان اوغوللرى ، نچين اوندا ايله سويلئنيور سئكز ؟
الكئمئى واختيار سز آتئرمئدئده بولمايئجه ، باولورسه اولسور
كئدمئذن بويوك كئندى فئكرمئذن بوكسئك بر قدرت كورمه يه
احتياجز ، تابلئز واردئمكدر .

فقط او نئم فئكمئدن بوكسئك شئك اسئى بورادئ نه آرييور ؟

آك جوق عضئمئدن كئوب روحي دهليزلئ دالئير بر آئدئ اونى ،
يئلمئهوك ، چاغئرييور . دمئك انسان ايچين الله روخك ايچئدئدور .

لاكئن روخلئى آك جوق دئلكئرمئدن شئك موسيق اولدوغنى
سويلئيورلر . نفئس صئغئرئك آك واسطئسز ، آك ئدئرئلى شعبئسى ؛

آك جوق دوعروئدن دوعرو يه روخئدن جئقوب روخلئه كئيدئنى
موسيق دهكئلىمئى ؟ او حالئد اللهك آك جوق بولئدوغنى سئل

بر موسيقدر . او كئدمئذن وئسادئن بويوك ئدائلئ وارلئنى ،
كئندئنى آك جوق بولدوراجق ئى او حالئد موسيق دهكئلىمى ،

باغيران كوزئلك دهكئليدئر ؟

بر آراق اطرافئدن مضطرب ، قئصق سئلر دويدئم . باشمى
قالئيردم : بر سائئدن بهرى آرتئق دئكلئمئه ئئملى قاليان بعض
قادئئلر ياتئرئدئكى او كئكارلئ قوللارنى دها جوق حقييور ، اولئرئ

دها صوقولويور ، باتئرئنى اولئرلئك موزئرينئ قويويور ، دوشئجك
كى اولويور ، و - آح ، آح ! اودئوسائئو ! ديه ايكئلئ-

يورلردى . دمئك روخلئى كئندئدن كئوب عضئنى اويئئلر ؛
آئرئدئ ياشامق ، قئملئاق طاقئ قاليانلر دها واردى ، واولئرئدئ

ايكلئورلدى ؛
- اودئوسائئو !

اوپئرا آرتئق يئته جكئدى . كئندئمئه جبرى بر حالئه وئدئدرك
قالئمئ ، مائئترويه دقت ئئدم : قوللارنى كئسئك ، قئلى ، جويك

حر كئئلئه صاللييور ، آتييور ، چكييور ، وچوئنى بوكوييور ،
دونئوروييوردى . موسئو اوغوشئو قوللارنى ايلئرى ، كرى

قئرلا تارق صئچرييور ، چوويليور ، بوكولوييوردى . سانكئ
بو آدمك كئندئى قئملئاميور ، بو آدمك اوستئدئ مئئوى بر

قدرت رقص ئدييوردى .

بر آن اولدى كئ قوللارنى سايئ قالدئردى ؛ كوكسى شئشئدى ،
باشى آرقئيه بوكولدى ، آلئرى وكنئكى صرعئيه طوئوش كئى

تئرئويوردى . «بالاجو» يئتركن مائئتروئك كئندئى ده مو-
سيقئك ، حقيقى موسيقئك ضربئستئ اوغرائش ، سايئ

دوعرو سيلكئيور ؛ كئندئدن بويوك ، باشئك فوقئدئكى بر

ضیالہ مہینہ

طافدام کیسہ دہ اصلا پوئک لنتی
دیشلم یکدی دہ بیک برآدیک تالیسہ سنہ .
پولہ بیوہ دیام برسورو انسان آتی
آعمش ، قولاشم ، سومشم ابدالجہ سنہ !

سن اکر ذہنی چاسہ بدک او آفت برینہ
قہبلہ قہسہ سی ریازہ کوکل ورمزم .
باشقہ شیل سرہ جک بردہ اونک کوزلینہ
آتشندن کول اولان قلیبی کوسترمزم .

شیمدی ب فرطنلہ یکمہ ب ارمان کیہم ،
شیمدی باغرمده قودورمش جانواورل یاشور .
بر پورہ کک صاحبم
کہ پوتون دیونولرم کیت کیدہ حیوانلاشور .

فاروق نافذ

اپریل ۳۰

برایضاح

مایس صوکلرنده ، قصیریدن « وطن » غزٹہ سنہ « قزباہاشک
سہ وکیلیسی » اسمی برحاکہ کوندرمشدم . برازئہ یازدیم کوچوک ،
خصوصی مکتوبعدہ اجدامین بکہ اصرار ایله غرض ٹمشمگ : اصلا
مسابقہ ایچین یازی کوندرمیوم ؛ ب ، تازہ شوقی دورینی بکیرمش ،
بالیکز صنعت احتراصنک حظیلہ کندینی چاشان بریم . یازی
بکہ نیلیرسہ بدلیلہ غزٹہ قوناییلیر .

فقط حزیران صوکلرنده آقرہدہ ایکن خبر آلمکہ او حکاہ
مسابقہ یازیری آراستہدہ ۱۶ حزیران تاریخی « وطن » دہ بیجشد .
ب تام اوتاربخندہ قصیریدن حرکت ٹمشمگ . استنبولہ کلنجہ غزٹہ
بولم و او قودم . سرلو حاکہ یانندہ « مسابقہ مزہ اشتراک دہن حکاہ لردن »
قایشہ سنی کورونجہ متعجب اولم .

غزٹہ جاک تربیہ سنی عاجزانہ قدیر ٹمشدیم اجدامین بک ،
ریازیک صاحبہ عائذہ برحق و صراحی دوغورون دوغورہ قالہ آلیا .
جظری ہیچ طن ٹمشمگ . بریا کلیشاق اولوغی تخمین ٹمیدیوم .
استنبولہ جوق آز قالم . او رویہ حرکتدن رکون اولمیش
تحریرہ مدبری ائیس تخمین بی کوردم ؛ ایکی سطرارق برتکذیب ایله ،
مسابقہ اشتراک ٹمک اوزرہ او حکاہ بی کوندرمہ دیکک غزٹہ
تصریح ٹمیدلہ سنی وچا ٹمشمگ . ائیس یک بورجانی اطفاف قبول ٹمقلردی .
پوتکذیبیک جقوق چقمقادیغی آرتیق بیامیدیوم .

فقط بٹم طانیبدیم و بی طانیان متفکر برآزفاداشی زمزمہ سی واردکہ
اونلک تمجینی ، کچہ اولہ ، ازالہ ٹمہ بی کندی بٹم فطالہ نظرندن
واجب کورویوم . اوزمہ کہ « ملی مجموعہ » ٹمکہ مرحالہ قاریدر .
مجموعہ دہ بوسطار یعدہ بر رومر سہ کز متفکر اولولم ائندم .

جنورہ : آغستوس ۳۰

صفت عرفی

سن « رومی » لڑک و حوشی جلب و تسکین دہن و فسونی ، جولہ
آکتون سرایلر و جامععل ظهور ٹمڈیرہن مزامیرخوانیسک . . .
« ہوادہ پوتون وجودلری اودپرٹہن بر موسیقی آقار ؛
بوموسیقی سنک روحکدن انتشار دہن نغمہ دہر ؛ روحک
نغمہ عاشقانہ سیدر ، اللہ ! ای ازلی وابدی عاشق ! »

* *

داغلرہ ، طاشلرہ ، دیلسز شیلرہ کی خلقت معناسنی
و روحی قاورایوب لسانہ کتیرہن ؛ کندنی آنالری عزدہ موجود
اولوبدہ کندیگزک بیسلہ بیلہمدیکمز ، وسہ زمہ جکمز
احتراصلری ، قوتلری ، منبعلری بولوب اویندیران ؛ مللری ،
انسانلری ، عصرلری کندسہ کتیرہن ؛ یعنی باراتان ، کوزلہ
شدیرہک باراتان لایناہتہ منسوب دہرین کوکلرک خالق
برقدرتہ اقربالنی یوقسہ کیجکھ واردر ؟

کندی ایچنک سراسنہ کیروب اللہک دولدوردوغی دہا
شرابہ دوداقرینی قویان بوانسانلر بویلہ سرخوش اولارق
کندیلرندن کیورلر ، کورولہ بیلہ شیلری بالیکز کورون دہکیل ،
کوروب فریاد ٹمڈیرہن ، سولہ تن بواولدا دھار انسان ، ملت ،
وجدان ، حرث یابورلر ، خلقک وجدانی ، خلقک سرنی وحرلیہ
طوبایوب فیلاتارق اللہک عشقنی وقدرتی دیلہ کتیریورلر .
استنبولہ کی موزیسین کچنہ نلرہ ہانکیسنی ، ناصل
خاطرلاتام ؛ ناصل دیبہ کہ اونلر ، بیکلرینی برراق قدحندہ
ایصالتارق ، کورولہن و باغیران شیلری بیلہ کورمہ مکہ ؛
و . . . ، حتی سہالرنکہ کی موضوعلرک لسانی و صدائی معناسنی
بیلہ تحلیل ٹمڈوب بجمہ میہ لزوم کورمکسزین جالغیجی کچنہ مکہ
راضی اولقلہ مستدرلر . . .

طبعک و بشرک وجدانی بولوب سولہ تہجک موسیقی
پیغمبرینک تورکیہ دن طلوعنہ بوجالغیجیلر حتی یاردیم دہدہ بیلہ جک
آرزودہ و شعوردمیدرلر ؟ ناولوردی ، اونلر ہیچ اولمازسہ
متفکر و بولارق متحسین برزمہ اولسہ دیلر . . . اودہاہ بالیکز
أشیک اولایبیلکہ دہ اونلر ایچین کافیدر . فقط بوکفایتک ناصل
بریاقت اولدوغی کیملہ ، نہ تورلو بیلرہ ملی ، یاری . . .

— بالیاجیو ! بالیاجیو ! قاریکی صاحبدمی اولدوردک ؟
سنک ماسقاراقاشک آئندہ کی وحشت کوزلدکی « وہردی » ٹمک
ألہ دہمک ایٹیلانک بروارلنی ، و ایٹیلانک دنیایہ حرمت
ٹمڈیرہن برآدہ سنی اولدی ، اولہ می ؟

جنورہ : ۱۴ آغستوس ۳۰

صفت عرفی